

Fohmngan gwæet

LN REE N WERII

tii wadga

————— B´ba wadgankenana bii —————

Yeesu Krista tumt Yohanæssa hɔda wadgankena ka kpalm. H̃à da ba nyaam huuga tant ban hoh na Fatmɔɔs tiin. H̃à hɔda-ka ka h̃el kpaturi hilblehi h̃i ba H̃asii kpadn goona Tirkii tantn hii. L´vuuguu, Roomaa hurberma da tagda na bá door-wu tinjan wo ban door Sangband tinjan lee. Krista tiiba t ka kir, lee, há ka kpaá h̃ena-ba hom. Tii nnii Yohanæssa nn hoor ka gbaama-ba na bá kpat bà mad kimm Krista h̃en tiim. Wadgee hugl n tuurnkpeemt gwæet bɔhɔɔba wadiin gwæet. Ká ni ta ba waari h̃iifi l´ba gemm na bá hom h̃i kɔtɔd. Mlblehm waaru beel daht wadgankenana. H̃uu weraa na Sangband ba hom kpaalaa. Ká ni ba gbefkwægda h̃albleh´, l´hewl hubiiga ká foogaa n ká togla kee.

- Hubii1^{gan}, Yohanæssa rea wadgankenana gwæet kɔtɔd n nan Yeesua nn da ree hayen n werii-wu lee.
- 1. Hubi2^{ga} n 3^{gan}, h̃à bɔhɔɔ kpaturi hilblehi wadii jugu jugu gwæet.
- 2. Hubi4^{ga} kakehnan 8na vug6^{un}, h̃à bɔhɔɔ lamba h̃albleha gwæet.
- 3. Hubi8^{ga} vug7^u kakehnan hubi11^{gan}, h̃à bɔhɔɔ muulii hilblehii gwæet.
- 4. Hubi12^{ga} kakehnan 15^{gan}, h̃à bɔhɔɔ hoolgu jugu jugu tɔmb mlblehm gwæet.
- 5. Hubi16^{gan}, h̃à bɔhɔɔ Sangband kwæwwæerga kɔh̃kɔi hilblehii gwæet.
- 6. Hubi17^{na} kakehnan 19na vug10^{un}, h̃à bɔhɔɔ Babiloon kɔrgu jugun gwæet tibleht gwæet.
- 7. Hubi19^{na} vug11^u kakehnan 21^{ga} vug8^{un}, h̃à bɔhɔɔ nyaanb jugu jugu tɔmb mlblehm gwæet.
- Hubi21^{ga} vug9^u kakehnan hubi22^{gan}, h̃à bɔhɔɔ Yerusalem kɔrkwæelgu n Fæbuga fɔga l´gwæet, n nan ta Yeesua ηmetgnm ret.

563

Ln ree n werii tii 1

Wadgankenana gwæet kɔtɔd

1 ¹ Wadgankenana, Yeesu Krista rea fohmngan gwæet ka weraa. Sangband da ree Yeesu Krista yen h̃à gwæet n bɔhɔɔ-wu na h̃à werii h̃à ηmæfheedba bii b´nan kena kpidlaa bii. Lee, há tool gwæetii *sangbantumthii na há biir-t há ηmæfheed Yohanæssa. ² Wo Yohanæssa nn nyan welee lee, há fig biilm na bii han homr bii ba na Sangband gwæetn, na gobiint gwæetn Yeesu Krista nn ree n werii-wu. ³ Gwæet Ln ree n bɔhɔɔ wadgankenana tii waa, há kaal-t wii laa biiba bà kewla-t bee, ka bà mad-t ka h̃ena wo Ln h̃ɔd ká ni lee jugun, l´b̃em na bee nnii lamæegu tiiba, l´kɔtɔd na vuugu ba nyɔh´.

⁴ Man nnii Yohanæssa, mà hoora wadgankena H̃asii kpaturi hilblehi tiiba nen. Sangband bee, ka manna, ka ba d´daan. Dii n nan *Vohoom mlblehm m´jefr d´huraant jarga nɔngan mii si-n homgu n nigigu! ⁵ Yeesu Krista ba Sangband h̃en baagr kpaalaa. H̃à ta si-n welee! Wii da himtg nooga kpiirma huuga, wii nnii tant h̃en huraamba berma^z.

Mà seenja há sokla-t wii, wii ree-t t´fubehiin ka tagaa n h̃à kuum. ⁶ Wii ta saa t´kit huraamba *gotiiba tigr na t´he há Sa Sangband ηmæegb. Wii hehl n nyokb n gemmnt ment kakehnan. L´b̃em welee!

⁷ *Kpay-n! H̃à kenna nnii.*

H̃à ba wat huuga.

Baa nɔmteb nan yul-wu,

l´lag n bá da kɔɔr-wu baanii bee m̃eh´.

Tant h̃en tiga m̃ena nan kuuman.

Biilm, Ln kee l´he nnii.

L´b̃em welee!

⁸ Saberm Sangband Gemm M̃enm tia, há bee ka manna ka ta ba h̃à daan wii, wii nnii Saberm Gemm M̃enm tia. H̃à rea ka bɔhɔɔ na:
«Man nnii noogra, ta man nnii kaawra.»

Yeesua rea hayen ka weraa Yohanæssa

⁹ Man nnii n`teel Yohanæssa, má n nn t´rada taa kunyɔɔru n *Sangband huraant, ka ta hafila tyen t´n Yeesu t´laglgnm. Mà da

1.5 Gwæetii ba Yum89^{gan}.28.

Re

ba nyaam huuga Fatmooos korgun Sangband gwæet kaa n nan bii Yeesua nn da ree n werii bii kaa. ¹⁰ Laad goor diir, *Vohoom Buudm t hofntn mà hæn, mà hom noor diir rena kimm n mà kaan wo muulha ¹¹ ka bõhoo na:

«Bii v` reb yu bii, hõr-b wadgan v` tuui kpaturi hiblehinhina! Hii nnii Hefees kpaturu n Simiirna kpaturu n Bærgama kpaturu n Tiyaatir kpaturu n Saard kpaturu n Filadelfii kpaturu n nan Lawodisee kpaturu.»

¹² Má bid mayen na mà nyaan noor d` da gwæla n man dii tia. Man bidg mayen lee, n yum sika kana halbleha wiir, ¹³ hii jehr kanhee huuga ka boo nida budaaga, ka fidr tugvoku, *ka togdg sika damr há hõbn.* ¹⁴ Há jugu n hà jii da ba wasah wo fættom, feelm was was wo yot. Hà niini kimra kim kim wo bogm. ¹⁵ Há nakpai da ηmedwa ηmed ηmed wo doot kudnanju ban reena bogmn na bà maantr kuu. Lee, hà noor ror wo nyaam kpuuran. ¹⁶ Hà da mada hà najuudun ηmedii hibleh'. Hà noon ror hoodjuseseka kà ba deem rena n rena. Hà nonga ηmedwa wo muunu nn hõh hú wen bu lee^z.

¹⁷ Man nyan-wu lee, n begd n luurm há tiña n ka boo kpiira. Há dee mà hæn hà najuudu nuhu ka bõhoo na:

«Daa solm fobehgu! *Man nnii noogra, ta man nnii kaawra.* ¹⁸ Man nnii neera. Mà da kpiiran, lee, gwæhja, mà neera kakehnan. Mà mada kuum n kukurodgan gemmnt. ¹⁹ Hõr nan bii vn nyan bii, n bii b` bee bii, n nan b` nan kena n nongan bii! ²⁰ Hoolgu vn nyan kuu, ηmedii hibleh vn nyan mà mad mà najuudun hii n nan sika kana halblehee waa, ηmedii hiblehhii ba na kpaturi hiblehii *sangbantumtban. L` saa, sika kana halblehee ba na kpaturi hiblehii nnii.»

1.16 Nyaan Yum84^{gan}.12.

SANGBAND KPATURI HIBLEHII WADII

Hefees kpaturu wadga

2 ¹ Hõr Hefees kpaturu *sangbantumt na:

«Hom-n há mad ηmedii hiblehii hà najuudun ka ked sika kana halbleha huuga wii^z nn bõhoo bia!» Hà bõhoo na:

² «Mà miil v` ηmægt vn hena tii, ka yu wiiru vn hum huu, ka ta yu vn mad hom lee. Mà miil na kpa tiina n talmba, na magii bá bõhoo na bee nnii kpaturi *tumtba ka kpañ welee bee, lee, n yum na gokaat tiiban. ³ Mà miil na maawa vyen na v` san n nongan, ka ju kunyõju mà kaa l` kpa giid-v. ⁴ Gwentahaa, maa mà kpal-v tintina kaa. Tii nnii na bõrii sõklb vn da ba n nooga bii. ⁵ Lee gwæhma, miig welee na lodan. Lagii neerm v` hẽm ηmægt vn da hena weem tii! Ka lag welee, mà daan v` man mà weedg v` kand d` kaalaja. ⁶ Ln la ba welee lee, v` reb hena b` ba hom bii nnii na, nyaaha bá tagd Nikolaa kaa bee ηmægt. L` ba na mà mom mà kirb nnii.

⁷ «Hii há ba hà di jugun wii, mà nan sahl-wu huru na há di neerm tiib roond. B` ba Sangband dawrn. «Hii hà ba n tobha wii, há hom na bii *Vohoom nn bõhoo kpaturi bii nnii.»

Simiirna kpaturu wadga

⁸ Hõr Simiirna kpaturu *sangbantumt na:

«Hom-n há ba noogra, ka ta ba na kaawra, ka da kpi n dan n himt kuumn wii^z nn bõhoo bia!» Hà bõhoo na:

⁹ «Mà miil v` kunyõju n v` katõdga. Gwentahaa, ba hom Sangband nongan. Mà ta miil bá kõkma na bee nnii *Yuudaa tiiba bee nn bõhoo v` gwæet bẽhgu lee. Bà ba na *Saatana kpaturu tiiban. ¹⁰ Daa solm fobehgu vn ba v` di kunyõju l` kaa! Kpay-n! Kunida nan ba hà magii-n ka loo n` ni biiba sargan. N` nan jul kunyõjbermgũ goora kwifr. Mad mà gwæet kakehnan v` kuum, ka bo na mà nan lig-v neerm m` bee kakehnan mii degga.

2.1 Nyaan 1.16 n 1.13.

2.8 Nyaan 1.17-18.

Re

¹¹ «Hii hà ba hà di jugun wii, hà nan kpaà ku kurehdm felah'.
«Hii hà ba n tobha wii, há hom na bii *Vofoom nn bóhóó
kpaturi bii nnii.»

Bεergama kpaturu wadga

¹² Hór Bεergama kpaturu *sangbantumt na:

«Hom-n há mad hoodjuuga kà ba seseka, ka ta ba deem rēna
n rēna wii^z nn bóhóó bia!» Hà bóhóó na:

¹³ «Mà miil v`kan go ree, ree nnii *Saatana nn kad hà
huraantn. Hantifaasa da ba mà hēn baagr kpaalaa. Bà da
kura-wu n`man, Saatana kan go ree. Ln la gētg welee lee, v`
ka la ba kir-ma, v`ka la nawr n man kakehnan. ¹⁴ Gwentahaa,
maa mà kpal-v tintina kaa. Tii nnii na, nidba ba v`man ka ba
baagr *Balhaama gwēet hēn. Hà da weraa Balaak na há feer
*Yisrafeel tiiba kutukja l`hef-ba bà di vidnamt, na bà ta hēm
yaruub. ¹⁵ Ta welee nnii vn ta ba v`man n nidba bá ta tagd
Nikolaa kaa ka vala hà weriib. ¹⁶ Ln ba welee lee, lagii nan
neerm! Ka lag welee, mà daan v`do gwēhmna mà teew-ba
hoodr n hoodjuuga kà ba mà noon kee.

¹⁷ «Hii há nan ju jugun wii, mà nan sahl-wu sangbambiimn
kpehkpēhgan diit. Mà nan ta sahl-wu tanfeel, ka hór d`jugun
hidkwēl. Hii kpaà mi hidrii felah'. Há sohdá tandii wii n jah ba
hà miig-d.

«Hii hà ba n tobha wii, há hom na bii *Vofoom nn bóhóó
kpaturi bii nnii.»

Tiyaatir kpaturu wadga

¹⁸ Hór Tiyaatir kpaturu *sangbantumt na:

«Hom-n Sangband Budaaga nn bóhóó bia! *Ká niini boo bogm,
kà nakpai nyinwa wo kudnanu kuugu^z.*» Kà bóhóó na:

¹⁹ «Mà miil v`gmēegt, ka mi v`soklb n gwēet hēn tiim vn ba n
mii, ka ta mi lan nnii vn tōra volba ka ta ba hmeenm na v`san
n nongan lee. Mà ta miil na v`gmēekaawrt ba kōd ka yata vn
da hēna nooga tii. ²⁰ Gwentahaa, maa mà kpal-v tintina kaa.

2.12 Nyaan 1.16. 2.18 Nyaan 1.14-15.

Tii nnii na, saa fōg ban hōh na Hīsabēel wii, há kōkma na wii
nnii *gwēet bóhóót wii, na há fiwlgm mà gmēēheedba na bá
hēm yaruub ka ju vidnamt. ²¹ Mà sira-wu goora na há lagii
neerm, lee há ka kpaà bag na hà lagii neerm hà saa yaruub.
²² Tii kaa nnii man ba mà kōhdg-wu bēhfiigu jugun. L`saa, há
yaruuttuurmba lee, mà saa kunyōhbermgū lor bá hēn. Ka bá
lagii neerm n ka kpaà hēna há dela, werah bà fetg. ²³ Mà nan
ta kua bà bii. Welee lee, katurhii mēnhii tiiba nan miig na man
nnii há mi nida diila n hian mad hà kwēwrn tii. Mà nan faad n`
ni baaben tii wo hian ta her gmēēgb lee^z. ²⁴ L`saa, nen, nen
tēl ka ta ba Tiyaatir kpaturu tiiba, ka kpaà tagd welee weriibii
kaa, ka ta ba bag na n`miig *Saatana kōtōd nen, kpay-n man
bóhóó-n bii! Bii nnii na, mà ta kpaà mà hewl-n jeegu kuugu.
²⁵ Lee, mad-n bii nn ban n bii kimm kakehnan mà daa kena!
²⁶ «Hii hà ba hà di jugun ka ta mad mà bahlb kakehnan difhm
wii, mà nan sahl-wu gemmnt há kad huraantn tiga mēna
jugun, ²⁷ hà ba hà kpaàhaa-ha n kondabiir wo ban yōkla tant
dafod lee^z. ²⁸ Welee nnii man da sohdg gemmnt mà sa man.
Lee, mà nan sahl welee tiwii hateekwēen gmēdga.
²⁹ «Hii hà ba n tobha wii, há hom na bii *Vofoom nn bóhóó
kpaturi bii nnii.»

Saard kpaturu wadga

3 ¹ Hór Saard kpaturu *sangbantumt na:

«Hom-n há mad Sangband *Vofoom mlblehm n nan gmēdii
hilblehii^z wii nn bóhóó bia!» Hà bóhóó na:

«Mà miil v`gmēegt, ka mi na bà loql-v na neeran, l`ba na
kpiiran. ² Bem saw! Himii b`tēl v`ni ka ban kpi bii! Biilm, mà ba
nyaan na v`gmēegt tiit soh wo Sangband nn bag lee. ³ Deedg
lan nnii vn sohdg Sangband gwēet n hom-t lee! Mad-t, lee,
v`lagii neerm! Ka v`kpaà neer ka sug, mà nan kena bawda
dela v`kpaà mi vuugu, lee, mà tud-v. ⁴ Ln la ba welee lee, v`
reba biiba ba Saard kpaturuun ka ba hawlg bà dimt. Bee nan
hehla-ma. Má n ban t`ked bà fidr dimfeent, l`kōtōd na bà mag
na bà mam welee.

Re

2.23 Nyaan Yum62^{gan}.13. 2.27 Gwēetii ba Yum2^{gan}.9. 3.1 Nyaan 1.16.

⁵ « Hii há nan ju jugun wii, bà nan fidaa-wu dimfeelgu. Lee, mà nan kpaá kpia há hidr neerm wadgan felah'. Mà nan ba mà hofm há hidr mà sawu n hà *tumtba bá nongan.

⁶ « Hii hà ba n tobfa wii, há fom na bii *Vohoom nn bõhõõ kpaturi bii nnii.»

Filadelfii kpaturu wadga

⁷ Hõr Filadelfii kpaturu *sangbantumt na:

« Hom-n hii hà ba buud ka ta ba gobiint wii nn bõhõõ bia!
*Hà mada *Daviida saabr, ka ba na ka há rawdg, hii nan kpaá riwaa felah', na ka há riw, hii nan ta kpaá rawda felah'.*»

Hà bõhõõ na:

⁸ « Mà miil v` ñmæegt. Kpaya! Mà rawdg v` nongan huturu. Hii kpañ hà bee hà riw-fu felah'. Mà ta miil na v` gemmnt kpaá ba bii, v` ka ba kir-ma n ka mad mà gwæet. ⁹ Kpaya! Maa mà to-v *Saatana kpaturu tiiba. Bà kókma na bee nnii *Yuudaa tiiba, l` ba na gokaat tiiban. Mà nan hena bà daan bà gbahnt v` tiña bà miig na mà sòkl-v. ¹⁰ Mada mà bahlb man da to-v bii. B` bõhõõ na v` kpat v` mad hõm. Wo vn hena welee lee, ta welee nnii man nan ta ba mà mad-v tarmb wen. Tarmbii nan kena na b` jahuu tant hen nidba. ¹¹ Mà kena gwægwehmna. Mad vn ban n bii kimm na hii daa sohdg v` degrga!

¹² « Hii hà ba hà di jugun wii nan kita wo mà Sa *Sangband haarn bibidr. Hà nan kpañ hà rom felah'. Mà nan ba mà hõr hà hen mà Sa Sangband hidr. Mà ta hõr hà hen mà Sa Sangband kõrgu hidr, *Yerusalem kõrkwæelgu, kù rena sangbambiimn mà Sa Sangband man. Mà ta hõr kan mà móm mà hidkwæel.

¹³ « Hii há ba n tobfa wii, há fom na bii *Vohoom nn bõhõõ kpaturi bii nnii.»

Lawodisee kpaturu wadga

¹⁴ Hõr Lawodisee kpaturu *sangbantumt na:

« Hom-n há da nyan Sangband n hà niini biilm ka ba na gobiint, *ka ta ba na Sangband da tag n hà hen n ree want ment wii* nn bõhõõ bia! » Hà bõhõõ na:

¹⁵ « Mà miil v` ñmæegt. Mà miil na kpañ nig nig na ta kpañ tulgu. Man bagm na v` mam nig nig laa tulgu. ¹⁶ Wo ln ba na ba bal bal ka kpañ nig nig laa tulgu lee, maa mà huudr-v. ¹⁷ Bõhõõ na ba kwægdm, na hera kwægdm n ka kpaá halwa bii. Bõhõõ welee ka kpaá mi na ba kunyõõn ka ta ba figmn, na ba katædga, na joomn, ka ta ba kpañm. ¹⁸ Tii kaa nnii man hagla-v na v` dah mà man sika ban higr bogmn fee, ka bo na v` kitg kwægdm tiwu biilm. Na v` dah mà man dimfeent v` fidr hii kpaá yu v` gbanu na jiwfi daa kpal-v. V` ta dah niinin ragr mà man v` taadm v` niini v` yum kpányah'. ¹⁹ Manii, biiba man sòkla bee, mà kpal-ba n dar bá tobfa. Maaw nan vyen, lee, v` lagii neerm! ²⁰ Kpay-n! Mà jehra fiid noon ka kofaa. Ka hii t fom mà noor n rawd huturu, mà jib hà man, má n wun t` di diit taa man. ²¹ « Hii há nan ju jugun wii, mà nan sahl-wu gemmnt na há kad mà man mà huraant jargan. Ta welee nnii mà móm man da diir jugun n san n kad mà Sa man há huraant jargan. ²² « Hii há ban n tobfa wii, há fom na bii *Vohoom nn bõhõõ kpaturi bii nnii.»

LAMBA HÁLBLEHÁ

Sangbambiimn huraant jarga

4 ¹ Tii n t` kaann, má yum bii. Yid huturu huufun. Hù yahr sangbambiimn. Lee, noor man da kewii nooga d` tón muulña dii t bõhõõ-ma na:

« Kotgn nnañ! Lee, mà werii-v bii b` nan kena bii.»

² Yelmaa, *Vohoom Buudm t hofntn mà hen, má ta yum bii jeenb sangbambiimn. Yid huraant jarga kiigan, hii kad kà hen. ³ Há da kad kà hen wii da tona wo diigu tand, ka ñmédwa, ka ba siii. Wiinbermgá kiiga da kaadg huraant jargee ka ñmédwa ka ba vagwehæer. ⁴ Huraant jarii kwæereh n hinaahi da ta kaadg jargee. *Kpalimba kwæereh n banaaba kad hì hen. Bà da fidra dimfeent ka ligr sika huraant degrii. ⁵ Damb biib dama n huraant jargee weenn. L` da ta ñmèdiina ka ta gbufna n kan. Huraant jargee nonganii, boglamili fiiblefi da wiira kan, l` ba na Sangband Vohoom mlblefmn. ⁶ Huraant jargee nongan, má yum l` den wo nyaam, ka yu ka tonta wo diini.

Re

Jargee kpama n kà huuga, wanneernt tnaat jefr kan. T' nōnii n t' kaawa da fiidra n niini hēni. ⁷ Noogrguu da tōna diidgu, rehrguu tōn naabiir. Tahrguu, kuu nōnga da tōna nida nōnga. L' saa naarguu, kuu tōn wo kēb nn leema n faaga lee.

⁸ Wanneerntii naarbee da ba n bagt troond troond. Bagtii da ba n niini t' faaga n t' kwēen. Muunun n nyingun, t' da kpaa saa liilawen ka kpaa bōhōo na:

Buuda, buuda, buud nnii Saberma,

Sangband Gemm Menm tia,

há manna, há bee, ka nan ta kenna wii.

⁹ Hēngu wanneernt tnaatii nn nyōka ka jahra ka seenja hā kad huraant jargeen ka neer kakefnan wii na hā hēra ηmεεgb lee, ¹⁰ kpalmmba kwēereh n banaabee gbafnta há kad huraant jargee hēn wii nōngan. Bà doora há bee kakefnan wii tiija. Bà ligdra bà huraant degrii n dool há tiija ka bōhōo na:

¹¹ «T' Saberm Sangband!

Ven mag na v' sohdg nyōkb,

n jahrb, n nan gemmnt.

Biilm, ven ree want t' bee tii mentii.

Ven sōkl na

b' bee tant ment hēn bii membii bēm le,

b' ka bee.»

Fεεbuga mag na kà gwēhdg wadgee lamba

5 ¹ Lee, má yum há mad huraant wii kpeewr wadga hā najuudun. Bá hōr gwēet ká ni n kà kaawr. Bà da fowra-ka wo l' vil fiigu n gwēhdr ka figii ká hēn lamba halbleh'.

² Má ta yum gemmnt *sangbantumthii toola kimm na:

«¿ Wen mag na hā gwēhdg lambhee hā wiig wadgee? »

³ Hii kpañ felah', mig sangbambiimn laa, tant hēn laa, tant kwēen ka ba hā bee hā wiig wadgee laa mi na hā nyaan ká ni. ⁴ Má bah n ka mōo kimm, l' kōtōd na bà da kpaa yu hii há mag na hā wiig wadgee laa hā nyaan b' ba ká ni wii. ⁵ Lee, *kpalmmba ni bilma t bōhōo-ma na:

«Daa kom! Kpaya! *Yuudaa diidgu *Daviida yakiiga diira jugun na kà wiig wadgee l' kpaii lambhee.»

⁶ Lee, má ta yum *Fεεbuga jefr wanneernt tnaatii n kpalmmba

kwēereh n banaaba huuga. Fεεbugee da boo bà da vidra-ka. Kà da ba n hiili hilbleh' n niini hilbleh'. Niinhii da ba na Sangband *Vofoom mlblehm ln tuui tantii mentii mii nnii.

⁷ Fεεbugee t san n sohd wadgee há da kad huraant jargeen wii najuudun. ⁸ Kan sohdg-ka lee, wanneernt tnaatii n kpalmmba kwēereh n banaabee t gbafnt Fεεbugee tiija. Bà da mada bà membēe bilmwu *janjalu n sika kpowdga. Hì da hugl n nyabia nyanyaam. Mii ba na sangbantiiba seenb nnii. ⁹ Bá nan ka yuuma yumkwēelga ka bōhōo na:

«Ven n jah mag na

v' sohdg wadgee

v' gwēhdg kà hēn lambhee.

Biilm, bà da kura-v,

v' tag n v' jiiim hēn

n dahm tiga mēna tiiba,

n lam mēnm tiiba,

n kōrni mēni tiiba,

n tant ment tiiba juuni na

bá bēm na bee nnii Sangband reba.

¹⁰ Hēra bá kit huraamba n *gotiiba tigr

na bà hēm Sangband ηmεεgb.

Bà nan kadaa huraantn tant hēn.»

¹¹ Lee, má yum *sangbantumtba hiinu n hom bá noora. Bà da kpaa ba jah', bà da ba ruuni ruuni. Bá kaad huraant jargee n wanneerntii n nan kpalmmba. ¹² Bà da toola kimm na:

«Fεεbuga ban da kur kee

mag na kà sohdg gemmnt,

n kwēgdm, n rarm,

n kwēgdi, n jahrb,

n jeenlb n nan nyōkb.»

¹³ Lee, Sangband nn ree bii membii, b' ba sangbambiimn bii, b' ba tant hēn bii, b' ba tant kwēen bii, b' ba nyaam hēn n nyaamn bii, má hom l' mēnguu toola na:

«Há kad huraant jargan wii

n nan Fεεbuga,

bá hefm n nyōkb, n jahrb,

n jeenlb n nan gemmnt

bina mena kakefnan!»

¹⁴ L` saa wanneernt tnaatii togda na:

«L` bem welee!»

Lee, kpalmmbee, bee gbafnta dind ka door-ba tinjan.

Fεεbuge gwεhda lamba noogra haroondhee

6 ¹ Lee, má yum *Fεεbugee gwεhda lamba hialblehee huuga bilma. Má hom wanneernt tnaatii ni bilmgu bōhōo na:

«Daana!»

Kù da gwεela kù noor ror wo toŋu gbufln. ² Má ta yum bii. Yid deefeeln. H́á da kad d` h́en wii da jadra tab. Bá safm-wu yatgm degrga. H́á loom huru yatgm loob na h́a san h́a yatg h́a di jugun.

³ Fεεbugee wen gwεhdg lambrefhree, má hom wanneernrefhrguu bōhōo na:

«Daana!»

⁴ Deevot rorm, d` da ba mól sii. H́á da kad d` h́en wii t sohd gemnt na h́a kpii nigigu tant h́en, l` saa nidba kuum taa volba wo volba. Bá nan to-wu hoodjubermga.

⁵ Fεεbugee wen gwεhdg lambtafhrree, má hom wanneerntafhrguu bōhōo na:

«Daana!»

Lee, má ta yum bii. Yid deehool diirn. H́á da kad d` h́en wii mad kilhu huufu h́a nufun. ⁶ Lee, má hom l` boo noor diir rēna wanneernt tnaatii huuga. Noorii da bōhōo na:

«Bá kεem kpooni moot bia sumbilmga, h́a daft bem na gobilmr ημεεgb ligbiir, bà ta kεem jofilbia sumii hitah', hee daft ta bem yenmii. Kpaam n daam lee, saa-n mii!»

⁷ Fεεbugee wen gwεhdg lambnaarhee, má hom wanneernnaarguu bōhōo na:

«Daana!»

⁸ Má yum bii. Yid ta deern. Dii ba gbεgbelr. H́á da kad d` h́en wii hidr nnii na Kuuma. Kukurodgan tiiba bermba da tagda h́a kaa. Bà sira-ba gemnt na ka bá radg tant h́en nidba tōmb mnaa, bà bem

Weem daa kilhu

bermt tōmb myenm h́en. H́a ba h́a si wad na reekan tiiba kpiidr n hoodjuuga laa, n kōm laa, n kunyaagu laa, n kpam dōm.

⁹ Fεεbugee wen gwεhdg lambnuurhee, má yum *vit dahnee kwεen nidba ban da kur l` bafn n ban mad Sangband gwεst laa n ban da rea ka weraa na t` ba gobiilm lee bee, ¹⁰ bà toola kimm na:

«Berma, ven nnii buuda, ven nnii gobiint tia. ¿Kakefnan tedaa nnii vn ba v` hōd na v` da v` yaa tant h́en nidba n yaagu v` gbaam-ba fōmr t` kuum juguni?»

¹¹ Lee wen, bá membee t sohd bilmwu dimfeelgu, bilmwu dimfeelgu. Bá bōhōo-ba na bà doolgm kwεwr jah', ka hōd na bà soh. Na l` ba na bá ημεεtuurmba, bá teelba ln ba na bá ku bà dela bee felg sah'.

¹² Lee, má yum Fεεbugee gwεhda lambroondhee. Tant t dam kimm. Muunu t haaw dim dim. Kidga kee t moom ká mengee sii wo jii. ¹³ L` saa ηmedii t tēhrn tant h́en wo taamkaat nn tēhra ka hambermm fug lee. ¹⁴ Sangbambiiim t weed wo l` vil fiigu, l` saa duura t nyab h́a kaalai, nyaam huuga tant t ta nyab t` kaalant. ¹⁵ Tant h́en huraamba, n hōmba, n tawdbermba, n kwεgdm tiiba, n gemnt tiiba, n yuummba, n bá ba bayen bà bolmrn bee membee, bá bih', bá san n fohnt duura fεgtn n fiit vatn. ¹⁶ Bá ka bōhōo duurhee n fiitii na:

«Lotr-n t` jugun, n` kpehdr-t vōkun n hii h́a kad huraant jargan wii nōmb, na t` bem vōku n Fεεbuga kwεεwweerga. ¹⁷ Bá kwεεwweerga gobermr taann. ¿Wen ba h́a bee h́a ηmiin h́a jefnta?»

Bà hoora sangbantiiba ruuni lem u n kwεhnaa n hinaa (144000) lamba

7 ¹ Lee n l` kaan, má yum *sangbantumtba banaaba, bà jehr tant sikhii naarhiin. Bà da kewra toŋu faaga ham n nan toŋu kwεen rem. Bà da h́ena welee ka bo na ham miim daa fugm tant h́en, laa nyaam h́en, laa tiib biib h́en. ² Má ta yum sangbantumtjeenhii t rēn n toŋu kwεen. H́a da mada Sangband lamba. Dii neeran. H́a da toola kimm ka bōhōo sangbantumtba banaaba Sangband nn da sir gemnt na bá he tant n nyaam bεhgu bee na:

³ «Daa hee-n tant bεhgu! Daa hee-n nyaam bεhgu! Daa ta hee-n tiib biib bεhgu! Daa h́em-n welee kakefnan t` wen hoor t` Saberm Sangband ημεεheedba diira noon lamba!»

⁴ Ban difi lamba hoorb lee, má hom bà bōhōo nidba ban da hōd bà

Re

diira noon lambhee bee jugu. *Yisraheel huhii menhiin, bà da bewlg n ka ba nidba ruuni læmu n kwefnaa n hinaa (144000).

- ⁵ *Yuuda huugan da ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
Rufuubeena rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
Gaada rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
⁶ Haaaseera rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
Naftalia rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
Manasea rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
⁷ Simhoona rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
*Levia rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
Yisakaara rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
⁸ Jibuloona rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
*Yoosefa rekan ta ba nidba ruuni kwifr n hirih' (12000),
Beñyamiina rekan ta ba ta nidba ruuni kwifr n hirih' (12000).

Nidfigm doora Fεεbuga tiŋan

⁹ Lee n l' kaan, má yum bii. Yid nidfigmn, l' kpañ kaalb. L' da ba na tant ment n tiga mena n nan korni meni lam menm nidban. Bà da jefra huraant jarga n *Fεεbuga l' nongan ka fidr dimfeent, ka mad bambiñt. ¹⁰ Bà da toola na:

«Jugu dañb ren t' Saberm Sangband
n Fεεbuga l' man.

D' kada d' huraant jargan.»

¹¹ Lee, *sangbantumtbee membee da jefra ka kaadg huraant jargan *kpalmmbee n wanneernt tnaatii. Bà da gbafnta huraant jargee nongan, bà nonii tadaa tant. Bá ka door Sangband tiŋan welee ka bōhōō na:

¹² «L' bεm welee!
Sangband hefl n nyokb,
n jahrb, n rarm,
n miigm, n hidr hoft,
n gemmnt, n kwegdi
kakefnaan.
L' bεm welee!»

¹³ Lee, kpalmmbee ni bilma t gwεel n gbaam-ma na:
«Nidba bá fidr tugvōgfeent bena waa, ¿teba nii? ¿Bà mana n tee?»

¹⁴ Má leed-wu na:

«Mà berma, ven miiln.»

Há nan bōhōō-ma na:

«Bee nii bá renn kunyōŋbermgun. Bà satr bà tugt Fεεbuga jimm t' feent.»

¹⁵ Tii kaa nii ban ba Sangband huraant jarga nongan, ka door-d tiŋan muunun n nyingun d' haarn. Lee, hii hā kad huraant jargan wii *nan ba hā hegr bá hēn*. ¹⁶ Kōm n nyunyuudu nan kpaa kuu-ba felah'. *Muunu laa tulgu kuugu nan kpañ l' hōhm ka totra-ba felah'*. ¹⁷ Fεεbuga ká ba huraant jargee huuga kee nan ba ká kiigm bá jugun wo bá kimta. Kà nan ba ká kpahaam-ba ka ked n neerm nyaalm nyabila weenn, l' saa *Sangband mōmr kēwdr bà niinin nyanyaam*.

Fεεbuga gwεhda lamplelha

8 ¹ *Fεεbugee nn gwεhdg lamplelhee lee, l' kpat kpoñ sangbambiiimn wo l' san waargidgu. ² Má yum *sangbantumtba balblehba, bee jefr Sangband nongan. Bá to-ba muulii hilbleh'. ³ Sangbantumtvola t daan n ka jefr *vit dahŋa man. Hā da mada sika dahŋa sumga ban totra ká ni nyab nyanyaam kee. Bá to-wu nyab nyanyaam kōd, há bewl n sangbantiiba memba seenb n lo sika vit dahŋa ká ba huraant jarga nongan keen na hā si Sangband. ⁴ Nyab nyanyaamii t ka bugda m`nyii ror sangbantumtwii nufun ka bewla n sangbantiiba seenb ka kota Sangband nongan. ⁵ Sangbantumtwii t lōgm sumgee n hεm vit dahŋeen salea n bogm n lo ká ni n kōhdgn tant hεn. Lee, toŋu t gbuhd, damb biib t dam, toŋu t ŋmēdii, tant t dam. ⁶ Lee wen, sangbantumtba balblehba bà da mad muulii hilblehii bee t maantr bayen na bà hōh-hi.

MUULII HILBLEHII

Sangbantumtba hofl muulnoogrii hinaahii

⁷ Noogra t hōh muulŋa, sahirma n bogm n jimm t sōdm n taa n len tant hεn. L' bugd tant gidgu^z. Tiini gidgu t ta bugd. L' saa mogwεhεet ment t bugd.

Re

8.7, 8, 10, 12 *Gidguu* boo ka bá radg tant tōmb mtafm, kuu lōg tōmb myenm.

⁸ Rehdra t hof muulŋa. Bii t len nyaamn ka boo dubibiŋgu kuugu ka ba bogm henm. Nyaamii gidgu t kit wo jiiim. ⁹ Nyaamiin want t da neer tii gidgu t kpiidr. L' yocl meela hā da ba kan fee gidgu.

¹⁰ Tafra t hof muulŋa. Ŋmedbermga kiiga kà hulwa wo boglamilu t ren n sangbambiimn n len kolberma gidgun n nan biliin. ¹¹ Ŋmedgee hidr nnii na «Rahm». Nyaalmii menmii gidgu t kit nyaaltotoogu wo rahm dela. Lee, nidba kod t nyim-m ka kpiidra, l' kotod na nyaalmii da ba totoogu.

¹² Naara t hof muulŋa. L' dam muunu gidgu n kidga gidgu n nan ŋmedii gidgu. Welee wantii mentii gidgu t haaw. Muunun wiinga n nan nyingu rekee gidgu t ta haaw.

¹³ Lee, má yum keb leema n faaga lig lig lig. Má hom b`toola na: «Wuui! Wuui! Wuui! Kunyŋu nan luura nidba jugun tant hen na *sangbantumtba batahba bà tel bee ba bà felg muulii hofm.»

Sangbantumtba hofl muulnuurga n roondŋa

9 ¹ Lee, *sangbantumtba t hof muulŋa. Má nan yum ŋmedga kiiga t ren n sangbambiimn n len tinan. Bá to-ka kunidba sargan logkilmgu noor saabr. ² Ŋmedgee t rawd lokuu noor, nyii hiihi t ren kan ka boo boglawiilm nyii. Nyii hí da rena logkilmguun hii t hawl muunu n ham m`da fug mii. ³ Tawri t ren nyiihiin n ka hurwa tant hen. Bá sah-m-hi gemmnt t`boo namii ret. ⁴ Bá bohoo-hi na hí daa he tant hen moot beŋgu, mogweheetii mentii n nan ta tiitii mentii, na hí daa he kuugu laa biib beŋgu felaf'. Gwentahaa, nidba bá kpaŋ n Sangband lamba bà diira noon bee n jah nnii ln ba na hí hem beŋgu. ⁵ L`da ba si-hi huru na hí kuum-ba. L`da ba na hí hem-ba dad dad kakefnan kidii hinu. Wiiru hin da sah-ba huu tona wo namga nn nyaŋda nida l'ka weera lee. ⁶ Welee goorheen, nidba nan ba bà bagm kuum, gwentahaa, ka kpaŋ yuu-m. Bà nan ba bà soklm na kuum kuu-ba, gwentahaa, kuum sol ka ked voku n ban.

⁷ Tawrhii tona deera ban maantra na há san hoodr fee. Tawrhii juuni da boo sika degrii, hi ncnii ton nidba ncnii. ⁸ Hí jii da tona saamfoga jii, hi nyina boo diid nyina. ⁹ Hí foi da boo hooddimgu ban fidaa hobn kù ba na kudnaŋun na kú kewr fiimi kuu. L' saa hi bagt dama wo hoodkekenju nn dama lee. Welee kekenju, deera kod dada-ku, kù tohd want ka ked n hoodrn. ¹⁰ Hí ba n kanjona n tuudm wo namii dela. Hí kanjona ween nnii hin ba n gemmnt na hi

hem nidba dad dad kakefnan kidii hinu. ¹¹ Hí da ba n huraafiiwu hi jugun. Da wii nnii logkilmgun sangbantumtba. Hí hidr nnii *Habadoona* n hebrmn. L' saa grækmn, bà hof-wu na *Hafoliyoona*, l' kotod na «Beŋgu tia».

¹² Kunyŋnoogrgu getg nnii. Kpay-n, treft ta kenan!

¹³ *Sangbantumtroondwii t hof muulŋa. Má hom nan noor diir ror n sika *vit dahŋa kà ba Sangband nongan kee hiili hinaahiin ¹⁴ ka bohoo-wu na:

«Kpaŋdr *sangbantumtba banaaba ban bahr kona Hefraat kolbermr maaru bee!»

¹⁵ Bá kpaŋdr nan sangbantumtba banaabee. Bà da maantr bayen ka hod bindii kidgee goorii hen waarhuu momhu jugun na bà ku tant hen nidba gidgu^z. ¹⁶ Má hom tawdba bá da kad deera hen bee jugu. Bà da ba rubermi bermi hirif'. ¹⁷ Welee nnii man da nyan wo l' yu jaamiitn deerfee n bà da kad hà hen bee, bà da yofra hooddimt t`ba na kudnantn, tiit ba sii wo bogm, vont ba hoolm wo tolhoolm, vont ba doot wo *kusawu. Deerfee juuni da boo diid juut. L' saa hà nooran ror bogm n nyii n ta kusawu. ¹⁸ Wanbeft ttaft t`da ba hà noon tii, bogm n nyii n kusawu da saa tant hen nidba gidgu t kpiidr. ¹⁹ Biilm, deerfee gemmnt ba hà nooran n hà kanjonan. Hí kanjona tona waagi, hà ban juut t`tora-ha na há hem beŋgu. ²⁰ Gwentahaa, nidba bá da fetg welee beŋguu nufun bee, bà da ba kir funfua ban da mehr fee. Bà da ba saa kunidba tinja doorm. Bà da ta ba saa boga ban kudr n sika, laa n kudnaŋfeelgu, laa n kudnaŋmolgu, laa n tana, laa n dabugu fee tinja doorm. L`ba na hà kpaŋ n beer na hà nyaan, na hà hom, na hà ta dam. ²¹ Bà da la ba kir bá nidkuuŋa, n bà nagmt, n bà yaruub n nan bá bab.

Bà to Yohanæswu wadkaaga

10 ¹ Tii n t`kaan, má ta yum *sangbantumtvola hà ba n kwegdi ka hohntna n sangbambiimn. Tonu wat da fiidra-wu, sakagu kagr hà jugu faaga. Hí nonga da ŋmedwa wo muunu, hà nakpai ton bogm bibida. ² Hí da mada hà nufun wadkaaga kiiga kà yahr. Hí jehl hà najuudu nakpaŋa nyaam hen n jehl galu reka tant hen. ³ Hí bah n ka moç kimm wo diidgu ŋmæga. Hān moçr welee lee, tonu

Re

9.15 Nyaan 8.7 ban hod kween tii.

¹⁶ *Kpalmba kwεεɛf n banaabee, bá da kad Sangband nongan bá jarri hɛn bee t ka gbaŋta bà nɔnii taŋa tant ka door Sangband tiŋan ¹⁷ ka bɔfɔɔ na:

«Saberɛ Sangband!
ven nnii Gemm Mɛnm tia,
há bee ka ta manna.
T`seenja-v na ven hera ηmεεgb,
na tag n v`gemmnbermt hɛn
n kal v`huraant.

¹⁸ Tigtiiba da lo-v n kwεεwweerga,
lee vii reka taan nnii.

Vuugu taara na v`yaa kpiirma n yaagu.
L`saa, v`faad v`ηmεεheedba bá da bɔfɔɔ v`gwεεt bee,
bá da ba na v`reba bee mɛmbee,
bá da vala-v bee mɛmbee,
bermba n kaabee mɛf'.
Ta vuyengunkunan nnii
vn ba v`ku
bá da ta kuu nidba tant hɛn bee.»

¹⁹ Lee, sangbambiimn, Sangband haar fiid t rawd. Bá yum kan Sangband *tuurnt kadakɔa. Yelmaa, toju t ka ηmεdaa, damb dama, toju gbuɛ, tant dama, kú vu sahirma sabibiɛgu.

HOOLGU JUGU JUGU TOMB MLBLEHM

ηmεwɔɔ dεεra fɔghiiwu n hà buga

12 ¹ Lee, hoolbermg t ren n sangbambiimn. L`ba na fɔghii. Muunu da fiid-wu wo dimr. Kidga ba há nakpai kwεεn, hà ligr degga kà ba n ηmεdii kwifr n hiref'. ² Hà ba n fuuga ká bi na há meed. Wiiru t tood-wu há ka mɔɔ ηmεεga.

³ Hoolvolgu t ta ren n sangbambiimn. L`ba na ηmεwɔɔbibifɔɔ. Kuu ba mɔlgu sii ka ba n juuni hilbleh n hiili kwifr. Juunhii ba n bilmgu n kú huraant degga, bilmgu n kú huraant degga. ⁴ Kú kanjond t kurii ηmεdii gidgu² n vaan tant hɛn. ηmεwɔɔ t nan

12.4 Gidguu boo ka bá radg ηmεdii tɔmb mtafm, kuu log tɔmb myenm.

jefnt fɔɔwii nongan hà bo na hà meed. Kú da bo na ka há meed bugee, kú dii-ka yelmaa. ⁵ Lee, há maadm budaaga. Kee beel na kà nan *kpaŋaam tiga mɛna n kudnaɔdabiir*². L`logm bugee n san n Sangband man d`huraant jarga man. ⁶ Fɔɔwii lee, wii t ka sol na hà san kpamloɔn. Ree kan nnii Sangband nn da maantr-wu kaalaɔa na bá dɔm-wu kakefnan goora ruugu n lɛmi hirif n kwεhroond (1260).

⁷ Lee wen, hoodr t ta tood sangbambiimn. *Sangbantumt Mikaheelwu n hà tuurmba bá tam hoodr n ηmεwɔɔ, kuu ta taaw kú n kú tumtba. ⁸ Gwεtafaa, kú ba bee n jum jugun. Tii kaa nnii, kú n kú rebee bá kaalaɔa nn kpaɛ sangbambiimn. ⁹ Bà hef-ku, ηmεwɔɔbibifɔɔ, weem kɔtɔdn waaɔbii, ban hof na Kunid bii, bii nnii *Saatana, bii hogla nidba tant mɛnt hɛn. Bà da hef-ku kú lɛn tant hɛn. Bà ta hef kú tumtba t lɛn kú kaa.

¹⁰ Lee wen, má hom noor diir bɔfɔɔ sangbambiimn kimm na:

«Gwεhmaa, jugu dahb vuugu taann.
Gwεhmaa, Sangband ree d`gemnt n werii,
lee, n kal d`huraant.

Gwεhmaa, d`reha vu kpaam wii mada huraant há nuhun.
Biilm, t`teelba rafeeda,
há tula-ba hoogu Sangband nongan muunun n nyingu wii,
bà hef n voom-wu sangbambiimn.

¹¹ Lee, bee diira hà jugun ka tagaa n *Fεεbuga jiiim hɛn n nan Sangband gwεεt ban da rea ka bɔfɔɔ ká hɛn tii kaa. Biilm, bà ba sɔkl bayen bà neerm n yat na l`bem na bá siil kuum.

¹² Tii lee, l`ba na nyaagb bem sangbambiimn.

Lamεεgu tiiba nnii nen,
nen ba sangbambiimn nen.
L`saa, tant n nyaam nen lee,
kunyɔɔɔ nan luura nii hɛn,
l`kɔtɔdn na Kunida hohntn n`hɛn
ka ba daat hent.
Hà miil welee na goora há tɔl-wu hee kpaɛ kɔd.»

12.5 Gwεεtii ba Yum^{2gan}.9.

¹³ Ŋmerwanuu nn nyan bá heh-ku kú len tant hen lee, kú bah n ka dæer fəg hà meedr budaagee wii. ¹⁴ Bá to fəgwii kəbbermb bagt treft na há vidg n faaga hà san kpamolun, kaalaja Sangband kan da maantr-wu ree. Ree nnii ban ba bà doow-wu bina fatah n gidgu hà ba voku n waaǵbii. ¹⁵ Fəgwii nn vidg n faaga lee, waaǵbii t huudr nyaalm m' ka dən hà kaa wo kol na kolii kul n wun. ¹⁶ Tant t tər fəgwii, n yahd t' noor n voalm kol ŋmerwanuu n huudr dii. ¹⁷ Kú lo kwæwweerga n fəgwii n san n tood há bii hí da təl hii hoodr. Bii hí mad Sangband bahlb hii, n hí tia gobiint gwæet Yeesua nn rea ka weraa tii hii. ¹⁸ Lee, kú kpat n jehnt nyaam kpamga gwihiiim hen.

Ŋmerwanu kuugu gbuhdgna nyaamn

13 ¹ Lee, má yum dóm miim gbuhdgna nyaamiin ka ba n juut tbleh n hiili kwifr. Huraamba degrii da ba hiilhi jugun. Bá hɔr t' hen hida, l' ka su Sangband. ² Dóm man nyan mii tona tigæer, m' nakpai ba bibiht ka ba n nyakakpəhrseseet. L' saa m' noor boo diidgu noor. Ŋmerwanuu t to-m kú gemmnt n kù huraant jarga n nan kú bermt. ³ Juutii huuga, kuugu da geewa wo bà gitg na bà vid. Gwentahaa, nɔdgu kú da bo na kù kuu-kuu t gbaad. Welee jugunii, l' hem kɔrgu mɛngu yɔlaa, kɔrguu nidba niini t kulii dómii hen. ⁴ Bá nan ka door ŋmerwanuu tiŋa, na kù to dómii kù bermt. Bá ka ta door dómii tiŋa ka bɔhɔɔ na:

«¿Wen boo dómii nn ba lee? ¿Wen ba hà bee hà teew-m n hoodrii?»

⁵ L' to dómii noor m' ka bɔhɔɔ gobəft l' su Sangband. L' sahm-m wad na m' di bermt kidii kwəhnaa n hireh'. ⁶ Dómii t yahd m' noor n ka su Sangband ka kohla d' hidr ka gwæla bəhgu n suku Sangband nn go kuun n nan biiba bà go sangbambiimn bee. ⁷ L' lag n sahm-m huru na *m' teew hoodr n sangbantiiba*. L' sahm wad na m' bəm bermt dahii menii jugun n tiga mena jugun n lam mənəm jugun n nan kɔrni menii jugun. ⁸ Tant hen nidbee mɛmbee ba bà door m' tiŋa, biiba ln da ba hɔr bá hida neerm wadgan weem kɔtɔdn bee. *Fəɛbuga ban da kur kee hehl n wadga.

⁹ Hii hà ba n tobfa wii, há homa! ¹⁰ Ka ln lo na hii bəm na sarga tia, hà ba hà bəm na sarga tiwu biilm. Ln lo na bá ku n hoodjuuga

wii, bà nan ta kua-wu n hoodjuuga biilm. Tii kaa nnii ln ba na Krista tiiba hafr gwæet hen tiimn.

Dómjeenm gbuhdgna n tant kwæen

¹¹ Welee n l' kaan, má ta yum dómjeenm gbuhdgna n tant kwæen. M' da ba n hiili hirih hi tɔn fəɛbuga hiili, gwəntahaa, ka gwæla ŋmerwanu dela. ¹² Dómrehdmii t ka mad noogrmii bermtii mɛntii ka hɛna-t n ŋmæbermt. M' hɛna welee mɛnguu noogrmii nɔngan. M' hɛna nidba n b' ba tant hen bii mɛmbii door dómnoogrmii tiŋan. Mii nnii m' da bo na m' kpi n nɔdgu mii. ¹³ M' hɛna hoolbermggu, m' lag n ka hɛna bogm rɛna sangbambiimn ka tɛfra nidba nɔngan tant hen. ¹⁴ M' fiwlg tant hen nidba n hoolgu ln sir-m na m' hɛm dómnoogrmii kuu. M' bɔhɔɔ-ba na bá tig dóm hoodjuuga nn da heedg m' ka bo na m' kpi mii tand, m' nɔdgu gbaad m' ka neer mii. ¹⁵ L' ta sira-m gemmnt m' lo vohoom tandiin d' bah n ka gwæla. D' hɛna bá kir na bà kpaɸ bà door-d tiŋan bee kpiidra. ¹⁶ Dómrehdmii hɛfra nidbee mɛmbee n kwɛgdi, bermbee n kaabee, kwɛgdm tiibee n katɛdtiibee, yuummbee n bá ba bayen bà bolmrn bee, na bá hɔdg lamba bà najuudu nuhu hen laa bá diira noon. ¹⁷ M' hɛra welee na hii daa bee hà dah bii laa, hà gweddm bii ka hà kpaɸ n welee lambhee. Lambhee ba na dómii hidrn laa m' waarun.

¹⁸ Nnah nnii ln gbaama na nidba bəm n rarm. Hii hà ba n rarm wii, há miig dómii waaru. Waarhuu ba na nida waarun. H̄uu nnii lɛmi hiroond n kwəhroond n mroond (666).

Bii b' nan kena hɔmba n bəhba jugun bii

14 ¹ Lee, má yum bii. Yid *Fəɛbugee nnii. Kà jəfr *Siyoon duur hen. Nidba ruuni lɛmu n kwəhnaa n hinaa (144000) jəfr kà man, l' hɔr bà diira noon Fəɛbugee hidr n kà Sa hidr. ² Má hom noor diir rɛna n sangbambiimn ka mɔɔ wo kol kpuuran, laa wo toŋu gbuɸl kimm, laa l' boo *janjali gbuudba gbul bá janjali. Noorii ba na yumyuumtba yumgan. ³ Welee nidbee mɛmbee yuuma yumkwæelga huraant jargee nɔngan n wanneernt tnaatii nɔngan, n nan ta *kpalmbee nɔngan. Welee yumgee, hii da kpaɸ hà bee hà kpɛlŋ-ka, ka l' kpaɸ na nidba ruuni lɛmu n kwəhnaa n hinaa (144000) ln dahr bà juuni tant hen bee. ⁴ Bee nnii bá kpaɸ n

Re

nakakeet. Bee kpat ka nawr n Fεεbugee, bee tagda kà kaa baatee ká kan ked ree. Bee juuni nnii ln dafir nidba huuga na l' to-ba Sangband n nan d' Budaaga. ⁵ Bà ba nyaan gokaat bà noon. Tii kpañ na bá kpal-ba.

⁶ Lee, má yum *sangbantumtvola leema n faaga lig lig. Hà da ba n Gohómt na hà faa, tii bee kakefnan. Hà da bo na hà faa-t tant fien nidba mamba: kórni meni tiiba, tiga mena tiiba, n ta lam menm tiiba. ⁷ Tumtwii da toola kimm na:

«Valgm-n Sangband! Jeeñm-n-d na vuugu taara na d' yaa yaagu! Door-n há ree sangbambii n tant n nyaam n nyabila wii tiña!»

⁸ Sangbantumtrehdra t tagn ka bóhoo na:

«Jah nnii! *Babiloon kǝrgu bugdn, kǝrbermguu bugdn. Kù da nyilg tighee menhee kù yaruub daam há ka yarwa. Biilm, kù da yarwa yaruuf'. Kù lag n tǝl tighee menhee kù yaruub, l' kǝtǝd nnii na kù boga tiñan doorm.»

⁹ Sangbantumttahra t ta tagn ka bóhoo kimm na:

«Hii hà door ñmerwanju tiña laa kù tand tiña, hii hà tia na hà sohdg kù lamba hà diir noon, laa há natadn wii, ¹⁰ l' ba na welee tiwii ta nyi Sangband kwεεweerga dabogm. Bà nan sañl-wu daamii Sangband kwεεweerga kpowdgan, lee, hà di kunyǝñu ka hum wiiru bogm n nan *kusawu bogm sangbantumtubuuda nǝngan n nan Sangband Fεεbuga nǝngan. ¹¹ Bogm m` lǝǝ-ba kunyǝñu mii nyii ba hì vidgm n faaga bina mena kakefnan. Vohoor kpaá kee d' bεm muunun laa nyingu n biiba bà da door ñmerwanju n kù tand tiña bee, ka ta sohdg bà fien kù hidr lamba bee.»

¹² Tii kaa nnii ln ba na sangbantiiba, biiba bà mad Sangband bañlb ka tia Yeesua fien bee, ln ba na bá hañr.

¹³ Lee, má hom noor diir rεna n sangbambii n ka bóhoo-ma na:

«Hǝr na: "Lameεgu tiiba nnii bá kpiidra gwεhmna ka nawr n Saberm bee!"»

*Vohoom bóhoo na:

«Biilm, bà vohoo n bà ñmεεgt giidm. Bá ñmεεgt taawa bà kaa.»

¹⁴ Má ta yum bii. Yid *toñwadfeelgun, hii kad kù fien ka tǝn nida budaaga*. Hà da ligra sika degrga ka mad losgu hà nufun kù ba deem kpaalaa. ¹⁵ Lee, sangbantumtvola t rεn n *Sangband haarn ka toolgaa hà da kad toñwadguu fien wii na:

«Teedg v` losgu v` sohm dikafñ! Biilm, dikafñlǝgb vuugu taaran. Tant fien dikafñ biiran.»

¹⁶ Lee, há da kad toñwadgu fien wii t teedgii há losguu tant fien. L' saa, bá logm tant fien dikafñii mεmbii.

¹⁷ Sangbantumtvola t rεn sangbambii n Sangband haariin ka ta mad losgu kù ta ba deem kpaalaa. ¹⁸ Lee, vola t ta rεn *vit dahñan. Wii beel n gemm n dahñee bogm jugun. Hà toolgii há da mad losgu kù ba deem wii kimm na:

«Teedg v` losgu v` kεñ tant fien *daam tibitii na t' roona biiran!»

¹⁹ Sangbantumtwii t teedgii há losguu tant fien n sohm tant fien daam tibitii. Hà logm t' roonhee n hit vadbermgú kuugun. Kuu ni nnii ban da kaam daam. Hà logm tiroonhee n hit Sangband kwεεweerga daam kaamtgun. ²⁰ Bá nawdr tibitii roonhee daam kaamtguun kǝrgu kpaamga na bà ree daam. Lee, jiim t gbufd n ka kulaa l' kpañ jah'. M' da kula n taai wo tana ruugu n lεmi hiroond (1600)^z. M' da ba kpaalaa, ka waalaa deer, l' saa d' jugu n jah'.

Bεñkaawrt tibleñt

15 ¹ Lee, má ta yum hoolvolgu sangbambii n kù ba bermgu ka ba kpaalaa, ka fεna-ma yǝlaa. Kuu nnii *sangbantumtba balbleñ', bà mad beñt tibleñ'. Da kaawrt nnii. Tii n nnii Sangband nn werii d' kwεεweerga kpaalaa. ² Má ta yum nyaam m` boo diini ka sǝd n bogm. Biiba bà da diir ñmerwanju jugun, n kù tand n nan kù hidr waari jugun bee jefr diini nyaamii fien ka mad Sangband *janjali. ³ Bà yuuma Sangband ñmεεheed *Mohiisa yumga, n Sangband *Fεεbuga reka. Bà yuuma na:

«Saberm Gemm Menm tii Sangband!

V' ñmεεgt ba bermt

ka fεna yǝlaa.

Tiga huraa!

V' huri ba sǝbb

ka ba gobiint.

14.20 Bee tand da ba meetaai lεmu n kwεñniind n hinu (185). Bà tana ruugu n lεmi hiroondhi fεna tii tana lεmi hitaħ' (300).

4 Saberma!
 ¿ Wen bee ka kpaá vala-v?
 ¿ Wen bee ka kir na
 hà kpañ hà nyók-v?
 Biilm, ven n jañ nnii buuda.
 V` yaagu reda wiingan.
 Tii lee, tiga mēna nan kena
 hà door-v tiñan.»

SAŊGBAND KWƐƐWWEERGA KPOWDII HILBLEHII

5 Welee kaann, má ta yum saŋgbambiimn *Saŋgband haar t rawdg. D` ni ba bii. Bii nnii gwɛɛt Saŋgband nn da to d` tigr tii.
 6 Saŋgbantumtba balblehba bà da mad beft tibleft bee t ren Saŋgband haariin. Bà da fidra dimfeent t` nyinwa, ka tog sika damha bá foin. 7 Wanneernt tnaatii ni bilmgu t to saŋgbantumtba balblehbee sika kpowdii hilbleh'. Hi da hugl n Saŋgband kwɛɛweerga, dii bee kakeñnan. 8 Lee wen lee, Saŋgband wiinga n d` gemmnt t hugl Saŋgband haarii n nyii, l` ka kpañ na hii jib kan kakeñnan na befgu saŋgbantumtbee nn toodg heb kuu toglg.

16 1 Lee, má hom noor diir rēna kimm *Saŋgband haarn, ka bōhōo *saŋgbantumtba balblehbee na:

«Lōg-n kpowdii hilblehii n` san n` fut Saŋgband kwɛɛweerga tant hēn!»

2 Noogra t san n fut há kpowdga tant hēn. Nōdjuntnbēft t hēm nidba bá da ba n dōmii lamba bà hēn ka ta door m` tand tiña bee hēn.

3 Refdra t fut há kpowdga nyaamn. Nyaamii t kit wo nidkpiira jiiim. Want t` da neer kan tii mēntii t kpiidr.

4 Tafra t fut há kpowdga kolberma n bilii nyaalmn. M` kit jiiim.

5 Lee, má hom saŋgbantumt hà kiig nyaalm hēn wii bōhōo na:

«V` yaagu ba kù jugun, ba sōbb, ven beeln, ka ta manna, ven nnii buuda. 6 Biilm, bà fut Krista tiiba jiiim n nan *gwɛɛt bōhōotba rem. Lee, v` sahm-ba ta jiiim na bá nyi. L` mag tii nnii.»

7 Lee, má hom noor diir rēna *vit dahñeen ka bōhōo na:

«Biilm, Saberm Gemm Mēnm tii Saŋgband, v` yaani ba sōbb ka ba gobiint.»

8 Saŋgbantumtba t fut há kpowdga muunu hēn. L` sahm-fu huru na hū totm nidba. 9 L` totm nidba kpaalaa, bá bañ n ka su Saŋgband, dii beel n gemmnt n welee befguu jugun. Lee, bá kirm n ka ba lagii neerm na bà jeenlm-d.

10 Nuura t fut há kpowdga dōmii huraant jarga hēn. Lee, nyeet t fiid m` huraantii kpimm. Nidba t ka duum bà nyina n wiiru.

11 Bá kunyōŋu n bà nōdjuntnt wiiru t hēm, bá ka su Saŋgband saŋgbambiimn. Lee, bà ba lagii neerm na bà kir bá hēbbehb.

12 Saŋgbantumtroonda t fut há kpowdga kolbermr ban hōh na Hēfraat diin. Kolii t nyiid n kpañ, n sahm huru na toŋu kwɛɛnn huraamba getg. 13 Lee, má yum vohoobēhm mtahm m` tōn saari. Má yum m` rēna hēmwaŋu noon n dōm noon n nan gokaat gwɛɛt bōhōota noon. 14 Welee vohoomii ba na kunida remn, m` hēna hoolgu. Vohoomii tafree keda n tant mēnt hēn huraamba wee, na m` kpogl-ba na bá teew hoodr Saŋgband Gemm Mēnm tia gobermr goor.

15 Saberma t bōhōo na:

«Kpaya! Mà kena wo bawda. Lamɛɛgu tii nnii há neer ka sug ka fidr hà dimt na hà daa ked kpañm bà yuu-wu welee jiwfi kpal-wu wii.»

16 Kunidba vohoomii da kpogl huraambee kaalaña ban hōh n hebrmn na *Harmagedoon* keen.

17 Saŋgbantumtleblwii t fut há kpowdga hamn. Noor diir t ren n *Saŋgband haarn kimm. Noorii da ren n huraant jarga weenn ka bōhōo na:

«L` fēlg sohm nnii.»

18 Lee, toŋu t hēmēdii, damb dama, toŋu gbuñ. Tant t ta dam kimm. Hii ban nyaan tant t dam kimm welee felah'. T` da dam kpaalaa.

19 Kōbermguu t yōkl n hēm gbeha hatañ'. Tanti mentii kōrni t lotr. Saŋgband deedg kōbermgū ban hōh na *Babiloon kuu hēn. D` lo-ku n kwɛɛweerga kpaalaa wo l` hugl hii kpowdgan daam n kwɛɛweerga na há nyi. 20 Nyaam huuga tantii mentii t boorm. Hii t ka ta kpaá yu duura. 21 Sahirmberma t ren n saŋgbambiimn ka ba jeegu l` kpañ jañ n tēfr nidba jugun. Lee, nidbee t suum Saŋgband, befguu n sahirmeē l` kaa. Biilm, befguu da kpañ hee.

BABILOON KÖRGU JUGUN GWËËT

Bà yaa Babiloon körgu n yaagu

17 ¹ Lee, *sangbantumtba balblehba bá da mad kpowdii hilbleh bee ni bilma t daan n gwæel n man ka bõhõõ na:

«Daan mà werii-v ban nan daraa yaruutbermwii tobr yaagu kaan lee, kørbermgü kù kad kola kòd hèn kuu. ² Kù n tant hèn huraamba bà hëna yaruub. L' saa tant hèn nidba t nyim kù yaruub daam l' kuum-ba.»

³ Sangbantumtwii t lög-ma n vohoomn n san n tankparmtñ. Reekan má yum fõghii kad dömmõlm miim jugun, hida fiidr dömii. Hidhee da suul Sangband. Dömii da ba n juut tibleht n hiili kwifr. ⁴ Fõgwii da yõhra kwëgdñ dimmõla ka tohd sika tobjilii n tanhõma n nan laalm. Hã da mada hã nufun sika kpowdga ká hugl n gwei, hã yaruub nakakeet wanbëft. ⁵ Bà da hõda hã diir noon hidr diir, d' kòtòd ba fõhmgan. Bà da hõda na: «*Babiloon kørbermgü, kuu nii yaruutba nya n nan tant ment gwei nya, l' kòtòd na boga tinjan doorm nya.» ⁶ Má yum na fõgwii nyira sangbantiiba jiiim m' kuum-wu. Biiba ban kur na bà tii n ka ba Yeesua hèn baagr bee jiiim da kura-wu. Man nyan-wu lee, l' hëm-ma yõlaa yem.

⁷ Sangbantumtwii t nan bõhõõ-ma na:

«¿ Ben kaan ln hëna-v yõlaa welee? Maa mà biir-v fõgwii n nan döm hã da kad m' hèn m' ba n juut tibleht n nan hiili kwifr l' kpeŋkpeŋgan gwëët. ⁸ Döm vn nyan mii, weem m' da neeran, lee, gwëfma m' bõdan. M' ba m' riir lögkilmgun m' jib boorlaŋa. Tant hèn nidba ln da ba hõr bá hida weem kòtòdn neerm wadgan bee, bà ba bà nyaan dömii bà yafr bá noora yem. Biilm, weem m' da neeran, gwëfma m' bõdan, lee, m' nan hëmsta m' rën. ⁹ Nnah nii ln gbaama na nida jufot wentg hã bem n rariilm. Juut tiblehtii ba na duura halbleha fõgwii nn kad hã hèn hee nii. ¹⁰ T' ta ba na huraamba balblehban. Bá huuga banuba lodan. Hãyenha kada huraantñ gwelmina, l' saa vola ban daan. Hã kee hã daan lee, hã kpaŋ hã hiidg. ¹¹ Döm m' da neer weem n boorm gwëfma mii mõmm ba na hurniind nii. M' ta ba huraamba balblehbee ni le, n ka jiba boorlaŋa. ¹² Hiili kwifr vn nyan hii ba na huraamba kwifrñ. Bee ban kad huraantñ. Gwëntaŋ, bà daa bà sohdg huraant bá n dömii l' kad t' ni jaf'. ¹³ Bá kwifilmbee membee ba n diilyena. Hëe

nii na bá to dömii bà gemmñt n bà bermt na m' hëm n hëmëëgb. ¹⁴ Bà nan taawa hoodr n *Fëëbuga, lee, kee di bá jugun, l' kòtòd na kee nii bermba Berma n nan huraamba Huraa. Ká n kà reba kan hõf n bant bá ka ba ká hèn baagr bee, bà kee bà di bá jugun.»

¹⁵ Sangbantumta t lilm-ma bõhõõb na:

«Kola vn nyan hee, yaruutwii kan da kad ree, ba na tigan, nidfigmñ, kørnin, n nan lam kòdn. ¹⁶ Hiili kwifr vn nyan hii n dömii nan ba l' nyaahaam yaruutwii. Bà nan ba bà gbuñ-wu bà sohdg hã do hã ba n bii membii bà saa-wu kpaŋm. Bà nan ba bà di há namtii mentii bà totr hã kowa bugd, ¹⁷ l' kòtòd na Sangband lo bà ni sòklb na bá he d' diila, na bà ta he noor dyen bà lög bà huraant gemmñt bà to dömii na m' hëm n hëmëëgb kakehnan Sangband gwëët daa ba t' he t' jugun. ¹⁸ L' saa, fõg vn nyan wii ba na kørbermgü kù mad tant ment huraamba kù kwëen kuu nii.»

Babiloon körgu luurb n kù tobr darm

18 ¹ Welee kaann, má ta yum *sangbantumtvola hõfntna sangbambiimñ, ka ba n gemmñt l' kpaŋ jaf'. Hã wiinga wiir tant hèn. ² Hã mõõm ka tola kimm na:

«Kù lodan! Wuui, kù lodan!

Kørbermgü ban hõf na *Babiloon kuu lodan.

Kù kitg kunida gbalanŋa.

Vohõobëhm menm fõhntlanŋa nii.

Ŋmenbëft ban kpaá vid tii mentii ta gool kan.

³ Kù loda na

kù hera tiga mënã t nyim kù yaruub daam.

Tant hèn huraamba laglg kù hèn

bá n kun bá hëm yaruub.

Kù sòkla wanhõmt kpaalaa,

tii nii tant hèn yagtiiba nn her kwëgdñ.

⁴ Lee, má ta hom novol t ta rën n sangbambiimñ ka bõhõõ na:

«Mà reba-n, riir-n kù ni na n' n kun n' daa he fubëfga, na n' da n' fetg bëfgu kù nan luur bà hèn kuun. ⁵ Kù loda na kù fõhlg kù fubëfii taa hèn hí taai sangbambiimñ, lee, Sangband t deed kù muulñb hèn.

⁶ Hëe-n-ku wo kun ta her-n lee! Ŋmëlg-n-ku kù bëfgu dee dee! Lee, wiiru kpowdga kun da saf kee, ta si-n-ku-ka welee dee dee!

⁷ Wo kun da neer ka nyõka kuyen kpaalaa ka ta ba n wanhõmt kod

Re

lee, ta lo-n-ku beḥgun welee kù bəm kunyɔŋun kpaalaa! Kù da boḥɔɔ kuyen na: *"Mà kada nnaḥ huraantn. Mà ta kpaḥ na kunḥɔgn. Kunyɔŋu nan ta kpaḥ luur mà ḥen felah'."* ⁸ Tii kaa nnii kɔrguu nn nan yu beḥgu ln ba na kú daan kù ḥen kuu t len kù ḥen myenm ḥen. Beḥguu nnii kuum n kunyɔŋu n nan kɔm. Bogm nan ta ba m`di kuu mɔmgu kù kitg toom, l`kɔtɔd na Saberm Sangband yaa n boḥɔɔ na kú ret koḥln. Wii beel n gemmnt.

⁹ Lee, tant ḥen huraambee, bee da tɔrg-ku yaruub neerm n nan wanḥomt sɔkɩb, ban kee bà nyaan kɔrguu bugda kù nyii kota n faaga lee, bà kom ka jowdra. ¹⁰ Bà nan ba bà jehr vɔkun ka sol na welee beḥguu daa taan-ba. Bà nan ba bà ḥiirm ka boḥɔɔ na:

«Wuui! Kunyɔŋu mɔmgu nnii. Ḥiii! Kɔrbermguu, Babiloon, gemmnt kɔrguu! ¿Waarbilmu n jaḥ mag nnii na yaagu lor v`ḥenii?»

¹¹ L`saa tant ḥen yagtiiba t ka ta kuum ka fɔgla kɔrguu na ḥii ta kpaḥ na ḥà daḥm bá yaḡwant. ¹² Bá yaḡwantii da ba na sika mɔma n sikfeela, n tanḥoma n laalm, n dimḥoma jugu jugu, ḥà ba daḥt ka nyinwa nyin nyin ka ba mɔla siii, n dabkunuukaḥt, n ḥmɛḥmɛnyina want n dabḥomt want jugu jugu n kudnaḥhoont n kudnaḥmɔnt jugu jugu n nan kwɛɛlm tana. ¹³ Bà da ta gweedma jit ruḥu want jugu jugu t`ba ḥom kpaalaa, n tlaara, n kpakunuukaḥm, n nyab nyanyaam, n daam, n kpaam, n joom miim m`ba ḥom kpaalaa, n kpooni bia, n naagi, n fei, n deera n ḥà kekent, n nidba, l`kɔtɔd na yuummba. ¹⁴ Yagtiibee t ka kuum ka boḥɔɔ na:

«Ḥoo! Babiloon kɔrgu ven, want vn da sɔkla tii mentii sela n san-v n vɔku. Wanḥomt, kwɛɛlm want vn da weraa vyen n tii bɔda v`man kpaalaa. Ḥii nan ta kpaḥ yu bii felah'.»

¹⁵ Yagtiiba bá da her kwɛgdm ka ḥena yaku kɔrguun bee kee bà jehr vɔkun ka sol na welee beḥguu daa taan-ba. Bà kee bà kom ka fɔgla, ¹⁶ ka boḥɔɔ na:

«Wuui! Kunyɔŋu nnii welee! Kɔrbermguu kù da fidr dimḥomt jugu jugu t`ba daḥt ka nyinwa nyin nyin ka ba mɔnt siii kuu nnii! Kɔrbermguu kù da loɔ sika koḅbia ka nawla tanḥoma ka loɔ daḥt laalm kuu nnii! ¹⁷ Ḥoo! Babiloon kɔrgu ven! ¿Waaruu huyenḥu n jaḥ v`kwɛgdm t kit yemii?»

L`saa meel jowdba mɛmba n d`ni yagtiiba mɛmba, n nyaam kwɛɛn tawdba, n nyaamn ḥmɛgdba ta jehr vɔkun ¹⁸ ka geewa kɔrguu nn bugda kù nyii kota n faaga lee ka toola na:

«¿Bii mɔmb bee ka ta tɔn kɔrbermgunkuna yaa?»

¹⁹ *Bá ka fig bá juuni tanjoom ka kuum ka fɔgla* ka toola na:

«Wuui! Kunyɔŋu mɔmgu nnii welee n kɔrbermgunkuna, l`ba na kú wanḥomt sɔkɩb da saa na bá da ba n meela bee mɛmbee ḥe kwɛgdm! Lee, ¿l`ka ba na waarbilmu n jaḥ mag na kú kitg yemii?»

²⁰ *Sangbambiimn tiiba-n, nyaagm-n na kɔrguu bugdn! L`saa sangbantiiba-n, ta nyaagm-n! *Tumtba-n, nyaagm-n! *Gwɛɛt boḥɔɔtba-n, ta nyaagm-n! Nyaagm-n n`mɛmbee na Sangband teewra n`kaa n yaa kɔrguu n yaagu n dar kú tobr!

²¹ Lee, gemmnt sangbantumthii t ḥogd tanbibibifgu kuugu wo neer n loɔl-ku n daat nyaamn ka boḥɔɔ na:

«*Ta welee nnii ban nan ta loɔla n daat Babiloon kɔrbermguu. Lee, ḥii nan ta kpaḥ yuu-ku felah'.* ²² Bà nan kpaḥ hum vaa *janjali waḥdba n yumyuumtba gbu ka yuuma felah'. Ḥii nan ta kpaḥ hum werii hoḥdba n muulii hoḥdba hoḥ-hi felah'. Bà nan ta kpaḥ yu kan ḥmɛɛḡb biib ḥmɛɛḥeed wo kudtba laa mɔḥdba felah'. Ḥii nan ta kpaḥ hum kan neer naamb felah'. ²³ Kand wiinga nan kpaḥ kee kà ta wiir kan felah'. Ḥii nan ta kpaḥ hum kan yaala tiiba noor felah'. Welee mɛnguu nan ḥenan, l`kɔtɔd na vii yagtiiba da beel n gemmnt ka yata tant ḥen reba. Welee nan ḥena na loḡra v`nagmt n hogl tigḥee mɛnḥee, ²⁴ na ta vaa nnii ban nyan gwɛɛt boḥɔɔtba jiiim kulaa, n nan sangbantiiba ban da kur tant ḥen bee mɛmbee rem.»

Bà nyɔka Sangband na d`yaa Babiloon kɔrgu n yaagu

19 ¹ Lee n l`kaan, má hom wo nidfigm noor rɛna sangbambiimn ka boḥɔɔ na:

«Ḥaleluya!

Bá nyɔkm Sangband!

Dii heḥl n jugu daḥb n nyɔkb n nan gemmnt.

² Ḥaleluya!

Bá nyɔkm Sangband na

d`yaagu ba sɔbb

ka ba gobiint,

na d`dar yaruutberm

ḥà da fiwla kɔrgu n ḥà yaruub wii tobr.

Lee, Saberma t gbaam-wu na

há faad Sangband ημεεheedba jiiim
han da fut n hà mòm hà nuhu mii hèn.»

³ Bá liim bõhõõb na:

«Haleluya!
Bá nyõkm Sangband!
Yaruutwii nyii kota n faaga
bina mena kakehnan.»

⁴ *Kpalmmba kwεεεh n banaabee n nan wanneernt tnaatii t
gbaht Sangband tiŋa, d` kad huraant jargan. Bá ka door-d tiŋan
ka bõhõõ na:

«L`bem welee!
Haleluya!
Bá nyõkm Sangband!»

⁵ Noor diir t rɛn n huraant jargeen ka bõhõõ na:

«Sangband ημεεheedba nen n` membee, nen, nen vala-d nen,
bermba n kaaba, nyõkm-n-d!»

⁶ Lee, má hom wo nidfigm noor, l` tɔn wo kol kpuuran, ka ta boo
toŋu gbuɸln.

Noorii bõhõõ na:

«Haleluya!
Bá nyõkm Sangband!
Na bá nyõkm-d na
t` Saberm Sangband Gemm Mɛnm tia
kad hà huraantn!»

⁷ Tn nyaagm-n ka ba lamεεgun!

Tn nyõkm-n Sangband!
Kpay-n! *Fεεbuga yaala taann.
Ká fõga maantr hayen.

⁸ Bà sira-wu huru na

há yoh dimfeelgu
kù ba kel kel ka nyalwa.»

Dimfeelguu da ba na sangbantiiba ημεεhɔmt ban her tii nnii.

⁹ *Sangbantumtwii t bõhõõ-ma na:

«Hɔr na: "Lamεεgu tiiba nnii ban hoh Fεεbuga yaala kasant man
bee".»

Há liim na:

«Sangband noon gobiint gwεεt mɔmt nnii.»

¹⁰ Man homr welee lee, n gbaht há nɔngan na mà doot-wu tiŋan,
há bõhõõ-ma na:

«Mug vyen, daa he welee! Mà ba na v` ημεεheedtuurn. Mà ta
boo v` teelba bá ta nawla bayen n gobiint gwεεt Yeesua nn weraa
tii bee. Door Sangband n jah tiŋan!»

Biilm, gwεεt Yeesua nn rea ka bõhõõ tii jugun nnii Sangband
*Vofoom nn bõhõõ gwεεtntina.

NYAANB JUGU JUGU TOMB MLBLEHM

Fεεbuga diira jugun

¹¹ Lee, má yum sangbambiiim t rawdg. Yid deefeel beel kan.
Há da kad d` hèn wii, bà hoh-wu na «Ljuguna», ka ta hoh-wu na
«Gobiinta». Hà yaa yaagu kù ba sɔbb ka taaw hoodr wo ln gbaama
lee. ¹² Há niini boo boglawiilm. Hà ligra huraant degrii kod. Bà
da hõda hà hèn hidr diir hii kpa mii-d. Wii n jah' miil hidrii kɔtɔd.

¹³ Hà da fidra dimbermgü bá veñ-ku jiiim.

Bà hoh-wu na «Sangbandgwεεta»^z. ¹⁴ Sangbambiiimn tawdba
tagda hà kaa ka kad deefeela hèn, ka fidr dimfeent t` ba *kel kel.

¹⁵ Hà noon ror deem hoodjuuga. Kee n nnii han ba hà waha tiga.
Hà kee hà kpaahaam-ba n kudnaŋdabiir^z. Wii nan wadra-ba wo
l` naama kpadkwεεwa na bá miig na Sangband Gemm Mɛnm tia
lo kwεεwweerga kpaalaa. ¹⁶ Bà da hõda hà dimbermgü jugun, hà
taagr hèn hidr na: «Huraamba Huraa, bermba Berma».

¹⁷ Lee, má ta yum *sangbantumthii jefr muunu hèn. Hà mɔɔ ka
toola kimm ka bõhõõ ηmenii hí sol sangbambiiimn lig lig hii menhii na:

«Daan-n! Kpogl-n taa Sangband kasanbermt man! ¹⁸ Daan-n n`
jum huraamba gbani, n tawdbermba gbani, n tawdba gbani, n deera
n ta hà hèn kadtbee gbani, nidbee membee gbani, l` lag n yuummba
n bá ba bayen bolmrn bee gbani, bermba n kaaba.»

¹⁹ Lee, má ta yum dɔmii n tant hèn huraamba n bà tawdba t kpogl
taa na bà teew hoodr n deer hèn kadtwii n hà tawdba. ²⁰ Bee t` mug
dɔmii n gokaat *gwεεt bõhõõt hà hɛna hoolgu hɛb dɔmii hidrn wii.
Welee hoolgu hɛbii da hera há hohg nidba bá sohɔg dɔmii lamba n
ka door m` tand tiŋa bee. Bá lool barehɔrbee taabuugu boglawiilm n
*kusawu boglamn bà neer. ²¹ Volbee lee, bá kuum-ba n hoodjuuga

19.13 Nyaan Yohaneεsa 1.1.

19.15 Nyaan Yum^{2gan}.9.

Re

kà da ror há da kad deer hɛn wii noon kee. L' saa n̄mentii m̄entii t jum bá gbani n togm.

Sangbambikwɛɛlm n tankwɛɛnt

20 ¹ Lee, má yum *sangbantumt̄hii hofntna n sangbambiimn, ka mad kunidba sarga logkilmgun saabr há nuhun, n nan konberma hiiha, ² n mug n̄merwan̄uu, weem kot̄odn waaǵbii, l' kot̄od na Kunida, *Saatana, n kpaɦm-wu kona na há he bina ruugu, ³ n lool-wu logkilmguun n riw há hɛn n gwɛɦdr na há daa la fiwlgm tiga kakehn̄an bina ruugu daa fela. Lee kaann, bá hoh̄l-wu na há he goora halan̄ha.

⁴ Má ta yum huraant jarii. Bá safm bá daan n kad h̄i hɛn bee gemm̄nt na bá yaam yaagu. Má ta yum biiba ban da kur ka kwe bá juut bee liliit. Bà da kura-ba gobiint gwɛɛt Yeesua nn rea ka weraa tii n nan Sangband gwɛɛt l' kaa. Má yum bá da ba tii na bà door n̄merwan̄uu tiŋan laa kú tand tiŋan bee. Bà da ta kpaɦ n kú lamba bà diira noon laa bá nihin. Má yum bá himtg n ka neer, bá n Krist bà kad huraantn bina ruugu. ⁵ Nidkpiir̄nvolbee t ka ba himtg kakehn̄an bina ruugu nn dif̄. Himtḡm noogrm̄ nnii. ⁶ Lamɛɛgu tiiba n nan buudba nnii bá nan himta noogr̄bee man bee. Kureɦdr̄m nan kpaɦ m' mam n gemm̄nt n bà hɛn. Lee, bà nan ba bà b̄em na bee nnii Sangband n Krist bà *gotiiba. Bá n ban l' nan kadaa huraantn bina ruugu.

⁷ Bina ruugu nn ba hà dif̄ lee, bà hoh̄lg *Saatana, hà riir sargan, ⁸ hà san na hà fiwlgm tantii m̄entii tiga. Bà hoh̄l-ha na Goog n Magoog^z. Hà nan kpogla tant hɛn tigf̄ee m̄en̄hee na há teew hoodr. Hà nan ba hà mam k̄od wo nyaam kpamga gwifiim. ⁹ Tigf̄ee tiiba t raag tantii m̄entii n kaad Krista tiiba barsi, Sangband k̄orgu dn sokla kpaalaa kuu. Gwentahāa, bogm t hofntn n sangbambiimn n bugd-ba. ¹⁰ L' saa, há da fiwla-ba wii, l' kot̄od na Kunida, l' lool wiiwu taabuugu boglawiilmn, *kusawu bogm̄n, há hewlii reekan n̄merwan̄uu n gokaat *gwɛɛt b̄oh̄ot̄wii jugun. Ree nnii ban ba bà jum kunȳoŋu n̄yingu n muunu kakehn̄an.

¹¹ Lee, má yum huraant jarber̄mga kiiga kà ba feelga. Má ta yum há kad kà hɛn wii. Sangbambiim n tant t solm n san v̄oku n

20.8 *Goog n Magoog.* Welee nnii gwɛɛt b̄oh̄ot̄ Yɛɛskyeela nn hoh̄ Sangband raf̄eedba.

wun, n boorm kpaalaa. ¹² Má ta yum kpiir̄mba, ber̄mba n kaaba bà jefr huraant jargee n̄ongan. L' wii wadii. L' ta wii wadvolga, neerm wadgan. L' yaa n kpiir̄mbee ka figr bà n̄mɛɛgt ban da fier tii hɛn wo ln da ba wadhiin lee. ¹³ Nyaam t reen kpiir̄mba bá da ba m' ni bee. Kuum n kukurodga t ta reen kpiir̄mba ln da mad bee na bà yaa bà m̄embee n yaagu ka figr bà n̄mɛɛgt ban da fier tii hɛn. ¹⁴ Bá lool kuum n kukurodga taabuugu boglawiilmn. Boglawiilm̄ii nnii kureɦdr̄m. ¹⁵ Baaben tii há hidr da kpaɦ neerm wadgeen wii, bà loola-wu taabuugu boglawiilmn.

Yerusalɛm k̄orkwɛɛlgu

21 ¹ Lee, má yum *sangbambikwɛɛlm n tankwɛɛnt.* Sangbambinoogrm̄ n tannoogrt da b̄odan, nyaam t ka ta kpaɦ'. ² Má yum k̄orbuudgu, *Yerusalɛm k̄orkwɛɛlgu, kú hofntna n sangbambiimn, Sangband tuuna-ku. Kú ba kwɛɛlm wo bà maantr f̄og há ka h̄od hà sida. ³ Má hom noor diir r̄ena n huraant jargan ka toola kimm na:

«Kpay-n suku Sangband kan go! Kú ba nidba huuga. Sangband ba d' b̄em bá man, bà kitg d' tiga. D' m̄omr ba d' b̄em bá man ka ba na bá Sangband nnii. ⁴ D' ba d' k̄ewdr nyanyaam m̄en̄m. Kuum kpaɦ m' b̄em, f̄oglb kpaɦ', kuumb kpaɦ', kunȳoŋu kuugu ta kpaɦ', l' kot̄od na wankpeem̄t b̄odan.»

⁵ Há kad huraant jarga hɛn wii t b̄oh̄ot̄ na:

«Kpay-n! Gwɛɦŋa mà h̄ena wankwɛɛnt.»

H̄a lilm na:

«H̄or gwɛɛtii, l' kot̄od na t' ba gobiint, ka mag na bá tiim t' hɛn!»

⁶ Há ta b̄oh̄ot̄-ma na:

«L' dif̄ nnii! Man nnii noogra, ta man nnii kaawra^z. Man nnii sowllan̄a, ta man nnii kuullan̄a. H̄ii hà ba n nyunyuuu wii, mà m̄om mà nan saɦl-wu neerm nyabilga yem. ⁷ Há nan ju jugun wii nn nan soɦda mà do bii nnii. Lee, mà nan ba mà b̄em na há sa Sangband, wii ba na mà kwɛɛla. ⁸ L' saa fobɛɦtiiba, biiba bá kpaa nawr n Yeesu bee, n nidbɛɦba, n nidkuudba, n yaruutba, n nagmba, n bá door boga tiŋan bee, bá neer gokaat jugun bee m̄emba lee, bà nan loola bee taabuugu boglawiilmn, *kusawu bogm̄n, kureɦdr̄m nnii.»

Re

21.6 Nyaan 1.8.

Yerusalēm kōrkwælgū

⁹ Lee, *sangbantumtba balblehba bá da mad kpowdii hilblehii hí hugl n bæhgu jugu tōmb mlblehm kaawrm bee ni bilma t daan n bōhōō-ma na:

«Daan mà werii-v biiriiga ká yōl kee, *Fæbuga fōga.»

¹⁰ Sangbantumtwii t lōgm-ma n vohōomn n san n duvōgr diir jutāntānan n werii-ma reekan kōrbuudgu, *Yerusalem kōrgu, kù hōfhntna n sangbambiimn, Sangband tuuna-ku. ¹¹ D' jeegu da ba kōrguu hēn kù nyinwa wo tanhōmr diir, tanhōmr d'boo diigu tand dii, d' yul ka tōnta ¹² Bā da mēhra dabira n kaad-ku. Dabirhee da vōk biii ka ba n huturi kwifr n hirif'. Sangbantumtba kwifr n barehba da jēhra huturfii noon ka sug. Bā da hōda hì hēn *Yisraheel hui kwifr n hirehii hida. ¹³ Hākpahii mēnhii hēn da ba huturi hitaf' hitaf'. Tōru kwæenn da ba hitaf', kù faagan ba hitaf'. L' saa fidhiin ba hitaf' hitaf'. ¹⁴ Kōrguu dabira da jēhra bobogr tana kwifr n hāreha hēn. L' saa bá hōr tanfee hēn Fæbuga *tumtba kwifr n barehbee hida. ¹⁵ Sangbantumt há gwæla n man wii mad kēmtga, sika nyakaka na hā kēem kōrguu, n kù huturi n nan kù dabira. ¹⁶ Dabirhee ba hākpai hinaa. Kù vōku n kù yalmgu ba yenm. Sangbantumtwii t kēem kōrguu n hā nyakakee n tud wo tana ruuni kwifr n hirif' (12000)^z. Kù vōku n kù yalmgu n kù vidgm n faaga da ta ba yenmii. ¹⁷ Hā kēem kù dabirhee n tud meetaangidgu tōmb lēmu n kwēhnaa n mnaa (144). Hā da kēem n nidba kēmtga.

¹⁸ Bā da mēhra dabidii n tanhōma, bā hōhl-fa na: yaasfja. Kōrguu mōmgu, bā da mēhra-ku n sika mōma. Hā da yul ka tōnta wo kpalbsaat. ¹⁹ Bā da mēhra kōrguu dabira boboga n tanhōma jugu jugu. Bā da hōhl noogrd na yaasfja, ka hōh rehōrd na safirja, ka hōh tafird na kalsedwaanja, ka hōh naard na hēmroodja, ²⁰ ka hōh nuurd na sardwaanja, ka hōh roondr na kōrnaliinja, ka hōh leblr na kirsōliitja, ka hōh niindr na beriinja, ka hōh wēhrl na tōfaasja, ka hōh kwihrl na kirsōfaasja, ka hōh kwifr n noogrd na tirkwaasja, ka hōh nan kwifr n rehōrd na hametiitstja. ²¹ Huturi kwifr n hirifii ba na laalm kwifr n mrehm. Bā da hēra huturu huyen n laalbilmm, huyen n laalbilmm. L' saa kōrguu banu ba n sika mōma, kù ka ba kpanyaf', ka yu ka tōnta wo kpalbsaat.

21.16 Bee tand da ba meetaai lēmu n kwēhniind n hinu (185). Bā tana ruuni kwifr n hirif' hēna tii tana ruuni hirif' n lēmi hirif' (2200).

²² Yid *Sangband haar diir kpañ kōrguun. Hāse kù Sangband haar nnii Saberm Sangband Gemm Mēnm tiwu n hā Fæbuga. ²³ L' kpaā gbaama kōrguu muunu laa kidga na l' wiir-ku, l' kōtōd na Sangband jeegu wiira kù hēn, l' saa d' Fæbuga ba na kù kand nnii. ²⁴ Tiga nidba nan ba bā ked kōrguu wiingan, l' saa tant hēn huraamba daan bā to-ku bā huraant kwēgdm want. ²⁵ Kōrguu huturi kee hì yafr goorii mēndii, l' kōtōd na nyingu kpaā kee kù bēn kan. ²⁶ Bā nan ba bā daan kan n tiga kwēgdm want. ²⁷ B' ba nakakeet bii nan kpaā jiba kan felaf'. Hii hā hēna gwei hēmēgt ka neer gokaat jugun wii nan ta kpaā jiba kan felaf'. Ln hōd bā hida Fæbuga neerm wadgan bee n jañ' nan jiba kan.

22 ¹ Lee, *sangbantumtwii t fēl n werii-ma neerm nyaalm kolbermr. Nyaalmii ba *kel kel wo kpalbsaat, ka yu ka tōnta. M' gbuñ Sangband n d' *Fæbuga bá huraant jargeen.

² Kolii kulaa n kōrgu banu huugan. D' radg reekan. Neerm tiib jēhra radlājeen. B' roona tōmb kwifr n mrehm bindn. B' roona myenm kidgan. Bā taadma kōrgun tiiba n b' vaat.

³ Sangband nn gwæel nobēhr b' kaa bii nan kpañ b' jib kan. Sangband n Fæbuga bā huraant jarga ba kōrguun. D' hēmfēhedba nan ba bā door-d tiñan. ⁴ Bā nan yul d' nōnga, l' ta hōr d' hidr bá diira noon. ⁵ Nyingu kpaā kee kù bēn. Hii kpaā kee hā ta bagm kand na hā wiir, laa muunu wiinga, l' kōtōd na Saberm Sangband wiinga nan ba kà wiir-ba. Bā nan ba bā bēn huraantn kakefnan.

Wadgankena gwæet toglgm

⁶ Lee, *sangbantumtwii t bōhōō-ma na:

«Saberm Sangband lee, wii rea gwæet ka weraa há *gwæet bōhōōtba. Wii tamn há tumt na hā werii hā hēmgdba bii b' nan kena kpidlaa bii. Gwæetii ba gobiint, t' mag na bá tiim t' hēn.»

Yeesua t bōhōō na:

⁷ «Kpaya! Mā kena gwēhmna. Lamēgu tii nnii há mad gwæet ln rea ka bōhōō wadgankenān tii wii.»

⁸ Yohānēs man, mā hōmra n yum welee mēnguu. Man hōmr n yum welee l' dif' lee, mā gbāhnt sangbantumt hā da werii-ma welee wii tiñā n ka bo na mā doot-wu tiñā. ⁹ Wii t bōhōō-ma na:

«Hāai! Daa hē welee! Mā ba na v' hēmfēhedtuurn, ka ta ba na v' teelba Sangband *gwæet bōhōōtba tuurn. Bā ta vala wadgankenān

Re

gwæet bee tuurn man mi. Lee, door Sangband n jañ tinjan! ¹⁰ Daa kpat v` mad gwæet Ln ree n bõhõ wadgankenana tii vyen, l` kõtõd na vuugu taana na gwæetii fie t`jugun. ¹¹ ¿ Muuljana? La muulijm welee! ¿ Ba nakakeeta? La bẽm-t welee! ¿ Ba sobba? La bẽm welee! ¿ Ba buuda? La bẽm welee!»

¹² Yeesua t bõhõ na:

«Kpaya! Må kena gwẽhmna. Må kena ka mad fat na mà faad baaben tii l` magr n bii han ta her bii. ¹³ Man nnii noogra, ta man nnii kaawra, man nnii nooga, ta man nnii kõtõd, man nnii sowllanja ta man nnii kuullanja².»

¹⁴ Lamẽgu tiiba nnii bá satr bá tugvõgt bee. Bee mag na bà nan di neerm tiib roond na bà jib n kõrgu fiid noora. ¹⁵ Nidbẽhõtnt lee, bà hẽna raga, laa bá yarwa, laa nidkuudba, laa bá door boga tinjan, laa bá sõkla na bà neer gokaat jugun bee mẽmbee lee, bee nan kpata duun.

¹⁶ «Yeesu man, mà tamn mà sangbantumt n` man na há faa gobiint gwæet t` hel kpaturi tii. Man nnii *Daviida buudmn nabtowga nn hõd kee. Ta man nnii hateekwẽn ñmẽddaagu.»

¹⁷ *Vohoom n biiriiga ká yõl kee l` bõhõom na:

«Daana!»

Na hii há hum welee gwæetii wii ta biir na:

«Daana!»

L`ba na hii há ba n nyunyuudu wii daan. L`ba na hii há bag neerm nyaalm wii sohdg-m yem.

¹⁸ L`saa Yohanẽs man, mà bafila biiba bà hum Sangband noon gwæet t`ba wadgankenana tii bee ka lil na: Ka hii t hewl wadgankenana gwæetii hẽn bii, Sangband nan ta hewl hà tobr darm hẽn bẽhgu Ln hõd kù gwæet wadgankenana kuu ta welee. ¹⁹ Ka hii t kpil kà ni gwæet tiit, Sangband nan ta kpil hà fat wadgee nn bõhõ t` gwæet tii. Hà nan kpañ hà di tiib b` sah neerm bii roona, hà ta bõrii hà kaalaja kõrbuudguun.

²⁰ Hii hà tia ka figr ka bõhõ na gwæet ban ree n bõhõ tii mentii ba gobiint wii bõhõ na:

«Biilm, mà kena gwẽhmna».

L`bẽm welee! Kenm! Berm Yeesu, kenm!

²¹ Berm Yeesua hõngu bẽm n`mẽmbee n` man!

22.13 Nyaan 1.18 n 21.6.

YUMII WADGA

— B`ba wadgankenana bii —

*Yumii wadgankena nii, yumii ba lẽmu n kwẽhnu. Bà radg-hi gbẽhkwẽgda hanu. Welee gbẽhẽe nii, yumhii tiiba ba jugu jugu. Volii ba na *Daviida rein, l` saa *Kooraa kpaturu tiiba rei bee. *Hãsaafa yumii ta bee. *Mohiisa reka n *Salomoona rei n *Yeduutuuna rei ta bee. Volhii, hii kpa mi hí tiiba.*

*Yumhii huuga, lẽmu n kwifr n hiroond bahaa n hi jugun gwæet. Welee gwæetii weraa na, mina bà yuuma kalahga ka hõh werii laa ka gbu *janjalu. Welee gwæetii ta weraa na waana yuum yumgankena laa ben kaa nnii han kudr-ka.*

*Yumhii ba na seẽbn. Weem daa tiiba da hẽna hiihi n ñmẽẽgb *Sangband haarn, hiihi kasant man (nyaan Markuusa 14.26). Hiihi ba na bà da yuuma-hi ka tagd Sangband haar huru (Yumii 120 kakehnan 134). Yumhii ni gwæetii mag n Sangband. L`kõtõd na bà da yuuma-hi ka bõhõ gwæet t`rena bà kwẽewan.*

Wo tn bed lee, yumhii ba jugu jugu kod.

– Yumvolii ba na nyõkb yumiin.

– Bà yuuma hiihi ka nyõka Sangband (8, 19, 33, 93, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 104, 111, 113, 114, 117, 135, 136, 145, 146, 147, 148, 149, 150),

– bà yuuma volii ka jeẽnla huraa (2, 18, 20, 21, 45, 72, 89, 101, 110, 132, 144),

– bà ta yuuma volii ka nyõka *Yerusalem kõrgu (46, 48, 76, 84, 87, 122).

– Nyõkb yumii nn ba lee, bà yuuma volii ka buba *bubii.

– Yumvolii ba na joblan.

– Kõrgu mẽngu jobla bee (12, 44, 58, 60, 74, 79, 80, 83, 85, 90, 94, 108, 123, 137),

– l`saa, nidba mõmba bayen bà jobla ta bee (5, 6, 7, 13, 17, 22, 25, 26, 28, 31, 35, 36, 38, 39, 42, 43, 51, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 63, 64, 69, 70, 71, 86, 88, 102, 109, 120, 130, 140, 141, 142, 143).

– Hii ni hiihi ba na nooran. Noora hiiha bee bà kaal-ha ka *hihãa.